

แผนบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา
อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

คำนำ

ด้วยพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในการผลักดันให้ภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ มีกระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้หน่วยงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ขององค์กรและยุทธศาสตร์ที่วางไว้ได้

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ ดังกล่าวข้างต้น สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา จึงได้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติการทุกฝ่ายมีความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยงสามารถดำเนินการบริหารความเสี่ยงตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้ในแผน เป็นการลดมูลเหตุและโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ และรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน แผนงาน โครงการที่สำคัญ

สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน นำไปเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานด้านบริหารความเสี่ยง และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กรต่อไป

สำนักปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา
กันยายน ๒๕๖๒

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล ๑
๒. วัตถุประสงค์ของแผนบริหารความเสี่ยง ๑
๓. เป้าหมาย ๒
๔. ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง ๒
๕. ความเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงกับกระบวนการวางแผนองค์กร ๒

บทที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา

๑. ประวัติความเป็นมา ๖
๒. วิสัยทัศน์ ๖
๓. ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย กลยุทธ์ ๖-๘
๔. โครงสร้างของหน่วยงาน ๙

บทที่ ๓ แนวคิดและนโยบายการบริหารความเสี่ยง

๑. ความหมายและคำจำกัดความของการบริหารความเสี่ยง ๑๐
๒. องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรตามแนว COSO ๑๑
๓. ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง ๑๒
๔. นโยบายการบริหารความเสี่ยง ๑๒
๕. บทบาทและหน้าที่การบริหารความเสี่ยง ๑๓
๖. กลไกการบริหารความเสี่ยง ๑๔

บทที่ ๔ กระบวนการบริหารความเสี่ยง

๑. การระบุความเสี่ยง ๑๕
๒. การประเมินความเสี่ยง ๑๖
๓. การจัดการความเสี่ยง ๑๙
๔. การรายงานและติดตาม ๒๐
๕. การประเมินผลการบริหารความเสี่ยง ๒๐
๖. การทบทวนการบริหารความเสี่ยง ๒๐

บทที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ด้วยพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ ให้นำหน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในการผลักดันให้ภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ มีกระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ ซึ่งการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเพิ่มโอกาสความสำเร็จ ลดโอกาสของความล้มเหลว ลดความไม่แน่นอนในผลการดำเนินงานโดยรวมขององค์กร ช่วยให้หน่วยงานสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ขององค์กรและยุทธศาสตร์ที่วางไว้ได้

แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้ให้ความสำคัญกับ “การบริหารความเสี่ยง” ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ในการผลักดันให้ภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และเป็นกระบวนการที่สำคัญในการเน้นความสำคัญหรือชี้ให้เห็นความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมที่องค์กรต้องดำเนินการให้บรรลุตามเป้าประสงค์และประเด็นยุทธศาสตร์การบริหารความเสี่ยงที่ดี คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายภายในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ตรวจสอบ ประเมินความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับองค์กรอยู่เสมอ รวมทั้งร่วมกันวางแผนป้องกันและควบคุมให้เหมาะสมกับภารกิจ เพื่อลดสภาพปัญหาหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและสร้างความเสียหายหรือความสูญเสียให้กับองค์กรได้ ทั้งนี้การบริหารจัดการความเสี่ยงจะต้องดำเนินการให้ครอบคลุมตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) อันประกอบไปด้วย ๑๐ หลักคือ หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า (Efficiency/Value for money) หลักความเสมอภาค (Equity) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) และหลักนิติธรรม (Rule of Law) เป็นหลักที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย ช่วยส่งเสริมให้องค์กรดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างศรัทธาและความเชื่อมั่นองค์กรให้แก่บุคคลภายนอกและทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ ดังกล่าวข้างต้น สำนักปลัด องค์กรบริหารส่วนตำบลตาเสา จึงได้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงขององค์กรบริหารส่วนตำบลตาเสา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายมีความเข้าใจถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยงสามารถดำเนินการบริหารความเสี่ยงตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้ในแผน เป็นการลดมูลเหตุและโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ และรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน แผนงาน โครงการที่สำคัญ

๒. วัตถุประสงค์ของแผนบริหารความเสี่ยง

๑) เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน เข้าใจหลักการ และกระบวนการบริหารความเสี่ยงขององค์กรบริหารส่วนตำบลตาเสา

๒) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบขั้นตอน และกระบวนการในการวางแผนบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

๓) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรบริหารส่วนตำบลตาเสา

๔) เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจ ตลอดจนเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงกับกลยุทธ์ขององค์กรบริหารส่วนตำบลตาเสา

๕) ลดโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร

๓. เป้าหมาย

๑) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ และแผนดำเนินงานประจำปีให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒) ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๓) สามารถนำแผนบริหารความเสี่ยงไปใช้ในการบริหารงานที่รับผิดชอบ

๔) เพื่อพัฒนาความสามารถของบุคลากรและกระบวนการดำเนินงานภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง

๕) การบริหารความเสี่ยงได้รับการปลูกฝังให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร

๔. ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง

การดำเนินการบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้ผู้บริหารมีข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้นและทำให้องค์กรสามารถจัดการกับปัญหาอุปสรรคและอยู่รอดได้ในสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดหรือสถานการณ์ที่อาจทำให้องค์กรเกิดความเสียหาย

ประโยชน์ที่คาดหวังว่าจะได้รับการดำเนินการบริหารความเสี่ยง มีดังนี้

๑) เป็นส่วนหนึ่งของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารความเสี่ยงจะช่วยคณะทำงานบริหารความเสี่ยงและผู้บริหารทุกระดับตระหนักถึงความเสี่ยงหลักที่สำคัญ และสามารถทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๒) สร้างรากฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการบริหารและการปฏิบัติงานในองค์กร การบริหารความเสี่ยงจะเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจด้านต่างๆ ซึ่งรวมถึงการบริหารความเสี่ยง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานในการตอบสนองต่อเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กรรวมถึงระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

๓) ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงต่างๆ ที่สำคัญได้ทั้งหมด การบริหารความเสี่ยงจะทำให้บุคลากรภายในองค์กรมีความเข้าใจถึงเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร และตระหนักถึงความเสี่ยงที่สำคัญที่ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อองค์กรได้อย่างครบถ้วน ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงธรรมชาติ

๔) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารงาน การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่าความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมและทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานและการตัดสินใจในด้านต่างๆ เช่น การวางแผนการกำหนดกลยุทธ์การติดตามควบคุมและวัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของสถาบันเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และสามารถปกป้องผลประโยชน์รวมทั้งเพิ่มมูลค่าแก่องค์กร

๕) ช่วยให้การพัฒนาองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การบริหารความเสี่ยงทำให้รูปแบบการตัดสินใจในระดับการปฏิบัติงานขององค์กรมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การตัดสินใจโดยที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ขององค์กร และระดับความเสี่ยงอย่างชัดเจน

๖) ช่วยให้การพัฒนาการบริหารและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงในแต่ละกิจกรรมและการเลือกใช้มาตรการในการบริหารความเสี่ยง เช่น การใช้ทรัพยากรสำหรับกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่ำและกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูงย่อมแตกต่างกันหรือการเลือกใช้มาตรการแต่ละประเภทย่อมใช้ทรัพยากรแตกต่างกัน เป็นต้น

๕. ความเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงกับกระบวนการวางแผนองค์กร

สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ได้รวบรวมความเชื่อมโยง ระหว่างแนวทางการบริหารความเสี่ยงกับข้อกำหนดตามยุทธศาสตร์ชาติที่สำคัญ ดังนี้

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐

มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลัก
ธรรมาภิบาล เพื่อให้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดัน
ร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

๒) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐

ในการที่จะทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่อนาคตอันพึงประสงค์นั้น จำเป็นต้องมีการวางแผนและ
กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระยะยาว เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมนำไปเป็นแนวทางการพัฒนา เพื่อขับเคลื่อนไป
ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ ประกอบไปด้วย

๑. ด้านความมั่นคง
๒. ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
๓. ด้านพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์
๔. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
๕. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๖. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารภาครัฐ

๓) แผนการปฏิรูปประเทศ ๑๑ ด้าน

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศกำหนดให้ดำเนินการปฏิรูป
ประเทศอย่างน้อยในด้านต่างๆ ให้เกิดผลตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป
ประเทศ ซึ่งวิธีการจัดทำแผนต้องให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ต้องมีการวัดผลการดำเนินการ
และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศจำนวน ๑๑ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ด้านการเมือง
๒. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
๓. ด้านกฎหมาย
๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม
๕. ด้านเศรษฐกิจ
๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗. ด้านสาธารณสุข
๘. ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ
๙. ด้านสังคม
๑๐. ด้านพลังงาน
๑๑. ด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลา
ของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อม
นำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่
๙-๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหาร
จัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับ
ที่ ๑๒ มีทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมี ๖ ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และอีก ๔ ยุทธศาสตร์ที่เป็น
ปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

- ๔.๑ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

- ๔.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ๔.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- ๔.๔ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ๔.๕ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่ง

และยั่งยืน

๔.๖ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

- ๔.๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
- ๔.๘ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
- ๔.๙ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
- ๔.๑๐ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

จากยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา นำมา เป็นหลักในการพัฒนาองค์กร ดังนี้

๑. การสร้างความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติราชการ
๒. การพัฒนาด้านบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ
๓. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๔. การสร้างความเป็นธรรมลดการเหลื่อมล้ำในสังคม

๕) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งประกอบไปด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI)

ของประเทศไทย

๖) แผนพัฒนาของจังหวัดบุรีรัมย์ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔) รอบปี ๒๕๖๒

๑. ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ด้านเศรษฐกิจ "เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอมกีฬามาตรฐานโลก และการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้พื้นฐานของการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย"
๒. ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต "คนบุรีรัมย์มีคุณภาพชีวิตที่ดี มั่นคง ยั่งยืน บนพื้นฐานความพอเพียง"
๓. ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม "ทรัพยากรธรรมชาติสร้างสรรค์ชีวิตและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม"
๔. ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : ด้านรักษาความมั่นคงและความสงบ "บุรีรัมย์สงบสุข"

๗) ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดบุรีรัมย์

๑. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เมืองน่าอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี
๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการท่องเที่ยวและกีฬา
๓. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาขีดสมรรถนะองค์กร

๘) ยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา

วิสัยทัศน์

องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เพื่อแสดงสถานการณ์ในอนาคต ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า ซึ่งจะสามารถสะท้อนถึงสภาพการณ์ของท้องถิ่นในอนาคตอย่างรอบด้าน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ความหวังที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคต ดังนี้

**“ชุมชนน่าอยู่ มีความเข้มแข็ง สิ่งแวดล้อมดี คนมีคุณภาพ
และการบริหารจัดการที่ดีแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน”**

ยุทธศาสตร์

คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ซึ่งประกอบไปด้วย ๔ ด้าน ดังนี้

๑) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- ๑.๑) การก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา ถนน สะพาน อาคาร ทางระบายน้ำ ท่อระบายน้ำ
- ๑.๒) การพัฒนาผังเมือง
- ๑.๓) การพัฒนาการขยายเขตไฟฟ้าภูมิภาคและขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะ
- ๑.๔) การก่อสร้างประปา ปรับปรุง และการขยายเขตประปา

๒) การพัฒนาการท่องเที่ยว

- ๒.๑) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๓) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเกษตร

- ๓.๑) การพัฒนาคุณภาพสินค้าและการเกษตร
- ๓.๒) การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทางการเกษตร
- ๓.๓) การส่งเสริมด้านการตลาด
- ๓.๔) การส่งเสริมการผลิตในระดับครัวเรือนอย่างมีมาตรฐาน
- ๓.๕) การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ๓.๖) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพและเกษตรอินทรีย์

๔) บ้านเมืองน่าอยู่และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

- ๔.๑) การพัฒนาการศึกษาทุกระดับให้ได้มาตรฐาน
- ๔.๒) การพัฒนาสุขภาพชุมชน
- ๔.๓) การพัฒนาวินัยทางสังคมและจิตสำนึกทางสาธารณะ
- ๔.๔) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน
- ๔.๕) การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

บทที่ ๒

ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา

๑. ประวัติความเป็นมาและข้อมูลพื้นฐาน

องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา เป็นหน่วยงานซึ่งจัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งกำหนดให้สภาตำบล ที่มีความพร้อมให้ได้รับการยกฐานะขึ้นจากสภาตำบล ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติแห่งสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ตั้งอยู่ที่บ้านห้วย หมู่ที่ ๒ ตำบลตาเสา อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากอำเภอห้วยราช ระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร และอยู่ห่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ ระยะทาง ๓๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๓๕.๒๘ ตารางกิโลเมตร เนื้อที่ตำบลตาเสามีพื้นที่ตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทยประมาณ ๒๒,๐๕๕.๕ ไร่ หรือ ๓๕.๒๘ ตารางกิโลเมตร เป็นเขตปกครององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ประมาณ ๒๒,๐๕๕.๕ ไร่ หรือ ๓๕.๒๘ ตารางกิโลเมตร เป็นตำบลค่อนข้างใหญ่ โดยมีเนื้อที่ทำนารวมทั้งหมด ๑๖,๒๙๐ ไร่ แยกเป็นรายหมู่บ้านดังนี้

- หมู่ที่ ๑ บ้านตาเสา
- หมู่ที่ ๒ บ้านห้วย
- หมู่ที่ ๓ บ้านทานตะวัน
- หมู่ที่ ๔ บ้านกระโดน
- หมู่ที่ ๕ บ้านมะขาม
- หมู่ที่ ๖ บ้านตาเสา
- หมู่ที่ ๗ บ้านขาม
- หมู่ที่ ๘ บ้านสามัคคี
- หมู่ที่ ๙ บ้านหนองแวง
- หมู่ที่ ๑๐ บ้านบ่อทอง

๒. วิสัยทัศน์

องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เพื่อแสดงสถานการณ์ในอนาคต ซึ่ง เป็นจุดมุ่งหมายความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า ซึ่งจะสามารถสะท้อนถึงสภาพการณ์ของท้องถิ่น ในอนาคตอย่างรอบด้าน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ คาดหวังที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคต ดังนี้

**“ชุมชนน่าอยู่ มีความเข้มแข็ง สิ่งแวดล้อมดี คนมีคุณภาพ
และการบริหารจัดการที่ดีแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน”**

๓. ยุทธศาสตร์

องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ๔ ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- การก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา ถนน สะพาน อาคาร ทางระบายน้ำ ท่อระบายน้ำ
- การพัฒนาผังเมือง
- การพัฒนาการขยายเขตไฟฟ้าภูมิภาคและขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะ
- การก่อสร้างประปา ปรับปรุง และการขยายเขตประปา

๒) การพัฒนาการท่องเที่ยว

๒.๑) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๓) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการเกษตร

๓.๑) การพัฒนาคุณภาพสินค้าและการเกษตร

๓.๒) การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานทางการเกษตร

๓.๓) การส่งเสริมด้านการตลาด

๓.๔) การส่งเสริมการผลิตในระดับครัวเรือนอย่างมีมาตรฐาน

๓.๕) การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๓.๖) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพและเกษตรอินทรีย์

๔) บ้านเมืองน่าอยู่และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๔.๑) การพัฒนาการศึกษาทุกระดับให้ได้มาตรฐาน

๔.๒) การพัฒนาสุขภาพชุมชน

๔.๓) การพัฒนาวินัยทางสังคมและจิตสำนึกทางสาธารณะ

๔.๔) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน

๔.๕) การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๔. เป้าประสงค์

๑. มีเส้นทางคมนาคม ระบบจราจร ไฟฟ้า ประปาที่ได้มาตรฐาน และมีการพัฒนาแหล่งน้ำ

๒. มีการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนด้านอาชีพ การสร้างรายได้ และเศรษฐกิจชุมชน

๓. ประชาชนมีส่วนร่วมทางการบริหาร มีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ได้รับสวัสดิการการบริการทางด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมสังคมชุมชนมีภูมิคุ้มกันและเกิดความเข้มแข็ง

๔. การศึกษา มีคุณภาพการเรียนการสอนดีขึ้น ประเพณีวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการอนุรักษ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

๕. เพื่อให้องค์กรกลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ บุคลากรมีความรู้ความสามารถ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ทั่วถึงและเท่าเทียม เป็นองค์กรสมรรถนะสูง

๖. เพื่อให้ประชาชนตระหนัก รัก ดูแล ปกป้อง ทรัพยากรธรรมชาติ และสถานที่สาธารณะ ปัญหาขยะลดลง

๕. ตัวชี้วัด

๑. จำนวนถนน ระบบจราจร ไฟฟ้า ประปาที่ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น และแหล่งน้ำได้รับการพัฒนา

๒. มีการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนด้านอาชีพ การสร้างรายได้ และเศรษฐกิจชุมชน

๓. จำนวนประชาชนออกมามีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหารมากขึ้น จำนวนปัญหาอาชญากรรมลดลง ประชาชนได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

๔. ผลคะแนนการประเมินทางการศึกษาดีขึ้น ตัวเลขนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนมากขึ้น และมีสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้น

๕. เป็นองค์กรสมรรถนะสูง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการบริหาร

๖. ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการดูแล ปกป้อง มีระบบจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ

๖. ค่าเป้าหมาย

๑. การพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่โดยได้รับบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและเศรษฐกิจ

๒. ประชาชนมีศักยภาพมีรายได้เพียงพอสามารถพึ่งตนเองได้

๓. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชนในการพึ่งตนเอง การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและมลภาวะสิ่งแวดล้อมที่มีอย่างยั่งยืน มลภาวะและสิ่งแวดล้อมไม่เป็นพิษ ทำให้ชุมชนน่าอยู่อย่างสงบสุข
๔. ประชาชนมีความรู้และบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม การพัฒนาระบบการศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
๕. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
๖. ปกป้องดูแลพื้นที่สาธารณะและสิ่งแวดล้อม

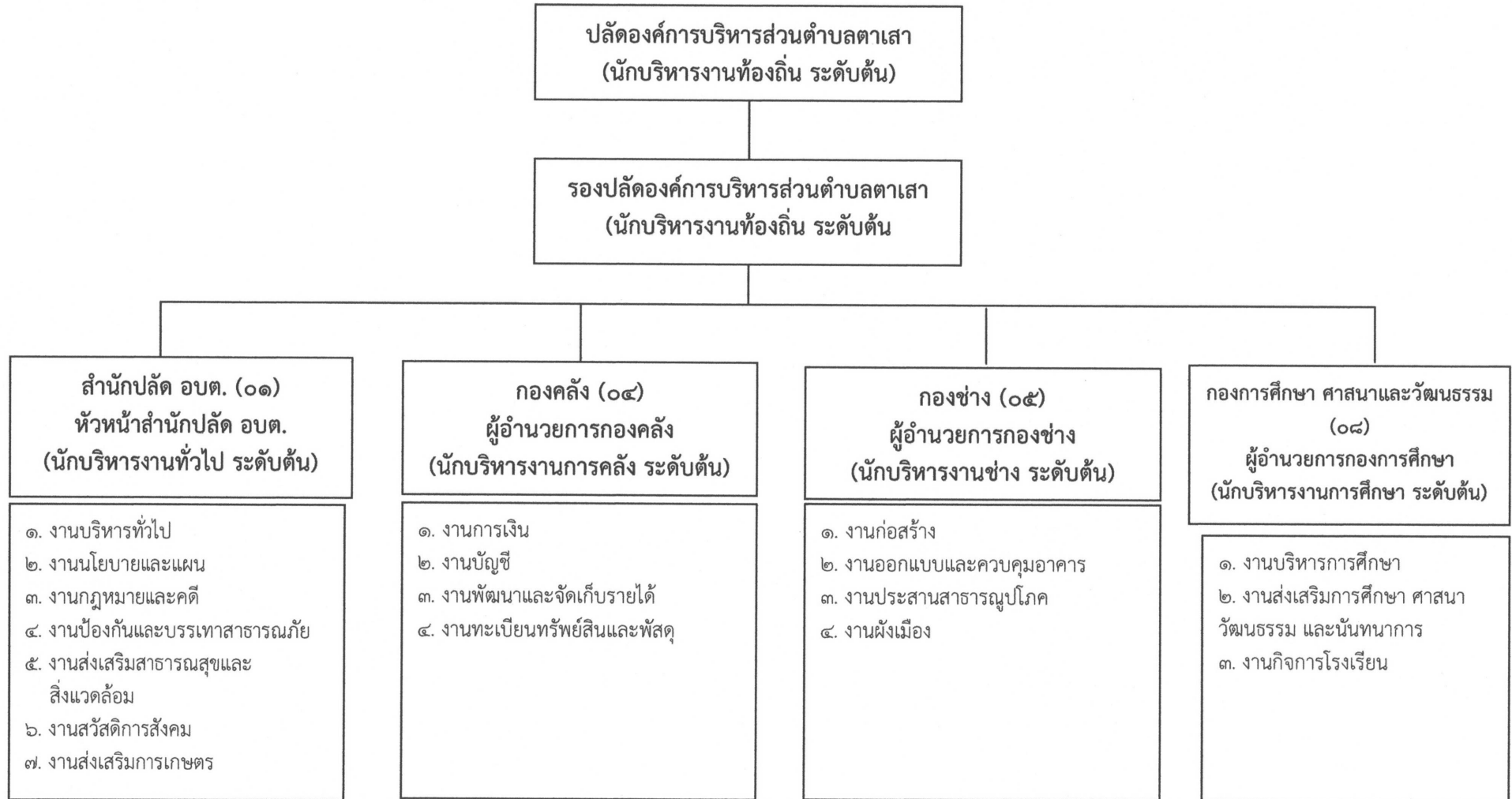
๗. กลยุทธ์

๑. ส่งเสริมสนับสนุนการวางระบบการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของประชาชน ก่อสร้าง ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมอย่างทั่วถึง
๒. พัฒนาฟื้นฟูและส่งเสริมกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนท้องถิ่น โดยการอนุรักษ์สืบสานต่อและเชื่อมโยงสู่กิจกรรมการท่องเที่ยว
๓. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงาน นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานภายในองค์กร สนับสนุนบุคลากรในสังกัดให้ได้รับการศึกษาอบรม การทำวิจัย เพิ่มพูนความรู้
๔. เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
๕. ส่งเสริม สนับสนุนและร่วมมือกับส่วนราชการ หน่วยงานต่างๆ ในการเตรียมความพร้อมในการป้องกันภัย และการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ติดตั้งระบบกล้องวงจรปิดในเขตชุมชนและสถานที่สำคัญ สนับสนุนการฝึกอบรมจัดตั้งและอบรมฟื้นฟูตำรวจบ้านและอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และดูแลรักษาความปลอดภัยและการจราจร
๖. พัฒนาฟื้นฟูและอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ ลุ่มน้ำลำคลองและป่าไม้ให้มีความอุดมสมบูรณ์ สร้างจิตสำนึกเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษและปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชน จัดทำระบบกำจัดขยะรวมและจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๘. จุดยืนทางยุทธศาสตร์

๑. การพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่มีความเข้มแข็ง โดยได้รับการบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและเศรษฐกิจ
๒. การพัฒนาระบบการศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
๓. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชนในการพึ่งตนเอง
๔. การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและมลภาวะสิ่งแวดล้อมที่มีอย่างยั่งยืน
๕. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๙. โครงสร้างหน่วยงาน

แนวคิดและนโยบายการบริหารความเสี่ยง

๑. ความหมายและคำจำกัดความของการบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยง (Risk) คือ เหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในปัจจุบันหรืออนาคต หรือการกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหาย หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) คือ ต้นเหตุ/สาเหตุที่มาของความเสี่ยง ที่จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใด และเกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไม ทั้งนี้ สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุควรเป็นสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) คือ กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เพื่อให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลง หรือผลกระทบของความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) การจัดการความเสี่ยงต้องมองปัญหาความเสี่ยงแบบองค์รวม ดังนั้น การจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้บริหารและผู้บริหารจากทุกระดับร่วมกันพิจารณาทั้งความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และระดับความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นพ้องร่วมกันทั่วทั้งองค์กร จึงจะสามารถควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

การควบคุม (Control) หมายถึง นโยบายและวิธีปฏิบัติที่จะช่วยให้มั่นใจว่าได้มีการดำเนินการตามแนวทางการตอบสนองต่อความเสี่ยงที่วางไว้ กิจกรรมการควบคุมเกิดขึ้นในทุกระดับ ทุกหน้าที่งานและทั่วทั้งองค์กร ประกอบด้วยกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น การอนุมัติ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ การยืนยันความถูกต้อง การกระหายอด การแบ่งหน้าที่ และการสอบทานผลการปฏิบัติงาน

Risk Appetite หมายถึง ค่าความเสี่ยงโดยรวม ที่องค์กรยินดีจะยอมรับเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายในการกำหนดความเสี่ยงที่ยอมรับได้นั้น จะระบุเป็นเป้าหมายค่าเดียว หรือระบุเป็นช่วงก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละปัจจัยเสี่ยง

Risk Tolerance หมายถึง ระดับความเสี่ยงก่อนที่จะมีมาตรการควบคุม หรือการบริหารจัดการ

Inherent Risk หมายถึง ความเสี่ยงที่เหลืออยู่หลังจากมีการควบคุมหรือบริหารจัดการเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดและ/หรือผลกระทบไประดับหนึ่งแล้ว ซึ่งจะต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหลืออยู่ ให้ลดลงมาอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ความเสี่ยงเกิดขึ้นได้อย่างไร

ความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นจากการกำหนดนโยบายไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การขาดการกำกับดูแลที่ดี หรือขาดหลักธรรมาภิบาลในองค์กร และการขาดการควบคุมที่ดี ความเสี่ยงเกิดได้จากทั้งปัจจัยภายนอกที่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้

ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา เช่น โครงสร้างองค์กร กระบวนการและวิธีการปฏิบัติงาน คุณภาพของบุคลากร ประสิทธิภาพการทำงาน ความเพียงพอของระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ สภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน ลักษณะการทำงาน อุปกรณ์การทำงาน ฯลฯ

ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่ องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสาไม่สามารถดำเนินการควบคุมให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการได้ ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน เช่น นโยบายของรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจ สังคม ภัยธรรมชาติ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๒. องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรตามแนว COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission)

๒.๑ สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Enviroment)

สภาพแวดล้อมภายในครอบคลุมถึงนโยบายโดยทั่วไปขององค์กร ปรัชญา และรูปแบบการบริหาร วัฒนธรรมองค์กร ข้อจำกัด ระเบียบวิธีปฏิบัติ ความรู้ความสามารถของบุคลากร และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของบุคลากร กฎเกณฑ์การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ซึ่งเป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์ความเสี่ยง และการจัดการกับความเสี่ยง รวมถึงแนวทางการบริหารความเสี่ยง ระดับความเสี่ยงที่ องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ยอมรับได้

๒.๒ การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Settings)

ผู้บริหารต้องกำหนดเป้าประสงค์ในการดำเนินงานและบุคลากรทุกคนต้องรู้เป้าประสงค์ของหน่วยงาน และเข้าใจกระบวนการภายในของหน่วยงานตนเอง ซึ่งการกำหนดเป้าประสงค์จะสนับสนุนและสอดคล้องกับพันธกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ในด้านต่างๆ

๒.๓ การระบุเหตุการณ์ (Event Identification)

เป็นการระบุเหตุการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้น โดยพิจารณาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การเมือง สังคม คุณภาพของบุคลากร กระบวนการ/วิธีการปฏิบัติงาน เทคโนโลยีใหม่ๆ และเหตุการณ์ที่มีความเป็นไปได้ว่าจะเกิดผลกระทบต่อ บรรลุเป้าประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ทั้งในด้านบวก ที่แสดงถึงโอกาสที่สามารถนำไปกำหนดกลยุทธ์ ส่วนด้านลบ แสดงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งต้องประเมิน และตอบสนองกับเหตุการณ์นั้น ให้ครอบคลุมทุกประเภท ความเสี่ยง เพื่อให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลที่เพียงพอในการบริหารงาน

๒.๔ การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

ดำเนินการโดยพิจารณาว่า แต่ละปัจจัยเสี่ยงนั้นมีโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) มากน้อยเพียงใด หากเกิดแล้วจะส่งผลกระทบต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา รุนแรงเพียงใด ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นฐานในการตัดสินใจว่าจะบริหารความเสี่ยงนั้นอย่างไร รวมถึงค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการดำเนินการ เปรียบเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับว่ามีความคุ้มค่าหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ยอมรับ (Risk Appetite) และช่วงเบี่ยงเบนที่ยอมรับได้ (Risk Tolerance) โดยมี ๔ แนวทาง ได้แก่ การหลีกเลี่ยง การลดความเสี่ยง การยอมรับความเสี่ยง และการหาผู้ร่วมรับความเสี่ยง

๒.๕ การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)

การตอบสนองความเสี่ยงเป็นการระบุทางเลือกในการจัดการความเสี่ยงและคัดเลือกวิธีการจัดการที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดและผลกระทบต่อ รวมถึงค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการดำเนินการ เปรียบเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับว่ามีความคุ้มค่าหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ยอมรับได้ (Risk Appetite) และช่วงเบี่ยงเบนที่ยอมรับได้ (Risk Tolerance) โดยมี ๔ แนวทาง ได้แก่ การหลีกเลี่ยง การลดความเสี่ยง การยอมรับความเสี่ยง และการหาผู้ร่วมรับความเสี่ยง

๒.๖ กิจกรรมที่ควบคุม (Control Activities)

การประกอบกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงกิจกรรมควบคุมนี้ ประกอบด้วยกิจกรรมที่ช่วยลดเหตุการณ์ที่น่าจะเกิดเป็นความเสี่ยงหรือลดผลกระทบความเสียหายเมื่อเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น โดยมีการกำหนดตัวผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรมระยะเวลาในการปฏิบัติ การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรม และระดับความเสี่ยงที่คงเหลือจากการปฏิบัติกิจกรรมนั้น

๒.๗ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

การบริหารจัดการต้องมีการระบุถึงสารสนเทศที่จำเป็นทั้งจากแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกองค์กร การจัดเก็บและมีระบบสื่อสารไปยังบุคลากรทุกระดับในองค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบของตนได้ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยังครอบคลุมถึงการสื่อสารจากระดับบนลงล่าง ระดับล่างไปบน และการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ตามแนวทาง COSO นั้น สารสนเทศมีความสำคัญและจำเป็นต่อบุคลากรทุกระดับขององค์กร เนื่องจากเราต้องใช้สารสนเทศในการระบุ ประเมิน และกำหนดวิธีจัดการความเสี่ยงและด้านอื่น ๆ เพื่อดำเนินงานให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

๒.๘ การติดตามประเมินผล (Monitoring)

การบริหารความเสี่ยงขององค์กรต้องได้รับการติดตามประเมินผลและได้รับการปรับเปลี่ยนตามความจำเป็น การติดตามประเมินผล สามารถทำได้โดยวิธีการดูแลอย่างต่อเนื่องหรือการประเมินแยกหรือใช้ทั้ง ๒ วิธีร่วมกัน

๓. ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา เป็นการบริหารความเสี่ยงแบบบูรณาการโดยครอบคลุมทุกด้านในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา การบริหารความเสี่ยงจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน บุคลากรทุกระดับตั้งแต่ ผู้บริหารระดับสูงไปจนถึงบุคลากรระดับปฏิบัติทุกสายงาน ดังนั้นเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา สัมฤทธิ์ผลต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในทุกระดับและทุกสำนัก/กอง มีการสื่อสารและการรายงานผลที่มีประสิทธิภาพในเวลาที่เหมาะสม

๔. นโยบายการบริหารความเสี่ยง

การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นจากปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาวะสิ่งแวดล้อม นโยบาย เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือปัจจัยภายใน เช่น การกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานขององค์กร โครงสร้างองค์กร การบริหารจัดการ ข้อมูล เป็นต้น ประกอบกับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยเชื่อมั่นว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสาสามารถบรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ ป้องกันความเสียหายต่อทรัพยากรขององค์กร รวมทั้งเพิ่มระดับความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นให้ยั่งยืนต่อไปได้

นโยบายการบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา

๑) กำหนดให้ใช้การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีการกำหนดคู่มือการบริหารความเสี่ยงที่เป็นระบบ มีมาตรฐานแนวทางปฏิบัติเดียวกัน

๒) ให้การบริหารความเสี่ยงเป็นขั้นตอนหนึ่งในการตัดสินใจ ส่งเสริม พัฒนา ให้บุคลากรทุกระดับ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนงาน / โครงการ การบริหารงานขององค์กรทุก สำนัก/กอง และการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารความเสี่ยง จนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร

๓) ให้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มารองรับการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

๔) ควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง และดำเนินการติดตาม ประเมินผล รายงานผลการบริหาร ความเสี่ยง และให้มีการทบทวนการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ทั้งภายในและภายนอก

๓.๒ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

๓.๒.๑ คณะทำงานบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา

มีหน้าที่กำกับดูแลให้การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรเป็นไปอย่างเหมาะสม เพื่อให้ทุกคนในองค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความเชื่อมั่นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลตาเสาสามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้

๑) นายบุญมี เครื่องรัมย์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา	ประธานคณะทำงาน
๒) นางเข็มพร สายชมพู	ผู้อำนวยการกองคลัง	คณะทำงาน
๓) นายรัฐนนท์ มุ่งดี	ผู้อำนวยการกองช่าง	คณะทำงาน
๔) นางสาวศรีจันทร์ ภาโส	ผู้อำนวยการกองการศึกษา	คณะทำงาน
๕) นายประสรร เทวอนรัมย์	หัวหน้าสำนักปลัด อบต.	คณะทำงาน
๖) นางสาวอัจฉรา ประสีระเตสังข์	นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ	คณะทำงาน
๗) นางสาวสุกุลรัตน์ นุชผักแว่น	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ	เลขานุการ/คณะทำงาน

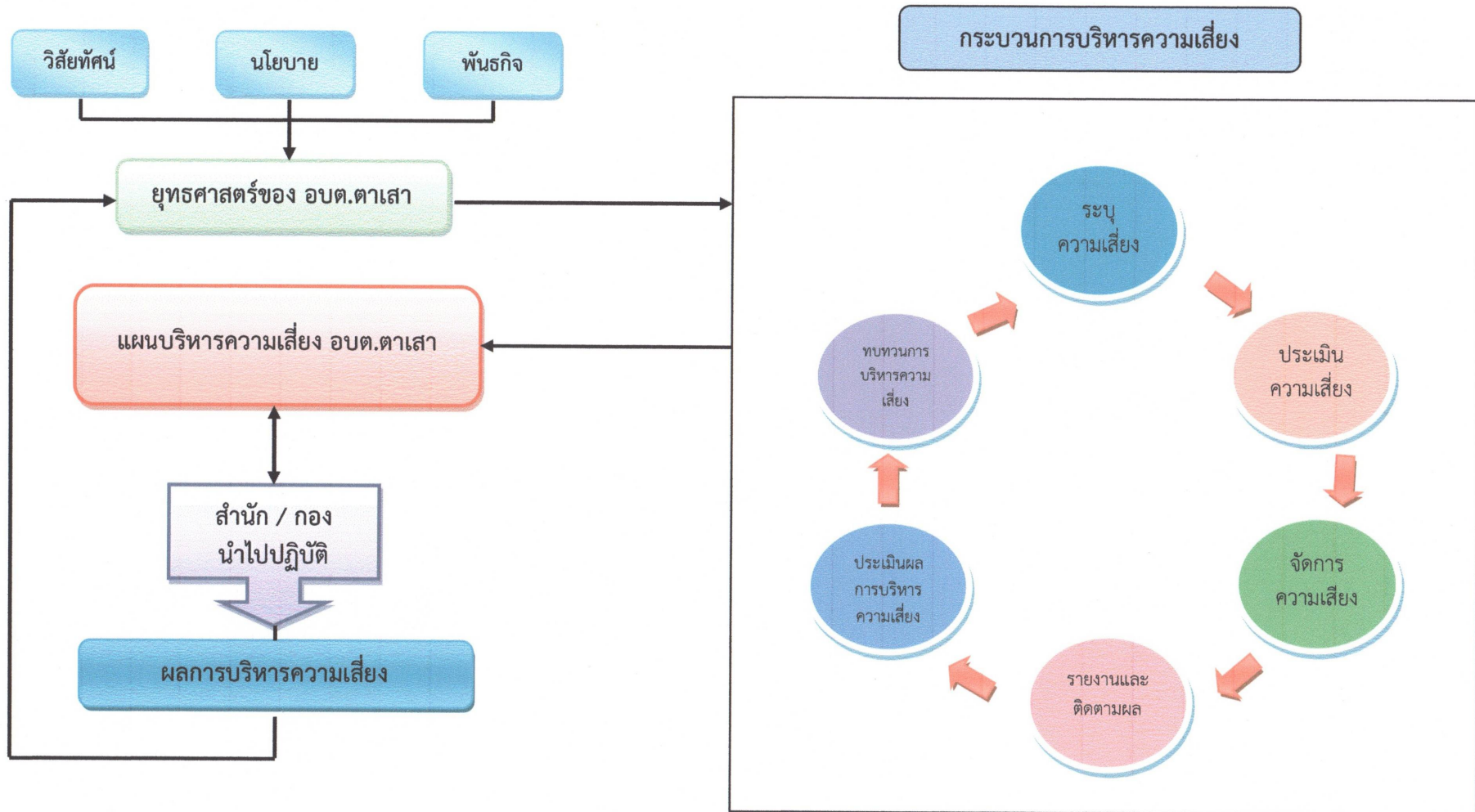
และมีหน้าที่ความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

- กำหนดนโยบายแนวทางการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
- กำกับดูแลการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง และปฏิบัติตามมาตรการลดและ ควบคุมความเสี่ยง
- พิจารณาผลการติดตาม พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ และแนวทางในการบริหารความเสี่ยง พร้อมจัดทำ รายงานผลตามแผนการบริหารความเสี่ยงเสนอต่อผู้บริหารเพื่อพิจารณา
- พิจารณาทบทวนแผนบริหารความเสี่ยง

๓.๒.๒ ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการสำนัก/กอง

มีหน้าที่กำกับดูแล ศึกษา วิเคราะห์ สาเหตุ/ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ กำหนด มาตรการในการจัดการความเสี่ยง จัดทำแผนบริหารความเสี่ยง รวมทั้งประชุมชี้แจง สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้ คำปรึกษาในเรื่องการบริหารความเสี่ยงแก่บุคลากรในหน่วยงาน ติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผลการบริหาร ความเสี่ยงต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

๓.๓ กลไกการบริหารความเสี่ยง

บทที่ ๔

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

กระบวนการบริหารความเสี่ยง เป็นกระบวนการที่ใช้ในการระบุ วิเคราะห์ ประเมิน และจัดลำดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานขององค์กร รวมทั้งการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง โดยกำหนดแนวทางการควบคุมเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา มีขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารความเสี่ยงดังนี้

๑. การระบุความเสี่ยง เป็นการระบุเหตุการณ์ใดๆ ทั้งที่มีผลดีและผลเสียต่อการบรรลุวัตถุประสงค์โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใด และเกิดขึ้นได้อย่างไร

๒. ประเมินความเสี่ยง เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง โดยพิจารณาจากการประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และความรุนแรงของผลกระทบจากเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ ทำให้การตัดสินใจจัดการกับความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสม

๓. จัดการความเสี่ยง เป็นการกำหนดมาตรการ หรือแผนปฏิบัติการในการจัดการ และควบคุมความเสี่ยงที่สูง (High) และสูงมาก (Extreme) นั้นให้ลดลง ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถปฏิบัติได้จริงและควรต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าในด้านค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่ต้องใช้ลงทุนในการกำหนดมาตรการหรือแผนปฏิบัติการนั้นกับประโยชน์ที่จะได้รับด้วย

๔. รายงานและติดตามผล เป็นการรายงานและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการทั้งหมดตามลำดับให้ฝ่ายบริหารรับทราบและให้ความเห็นชอบดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง

๕. ประเมินผลการบริหารความเสี่ยง เป็นการประเมินการบริหารความเสี่ยงประจำปี เพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสม เพียงพอ ถูกต้อง และมีประสิทธิผล มาตรการหรือกลไกการควบคุมความเสี่ยง (Control Activity) ที่ดำเนินการสามารถลดและควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้จริงและอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือต้องจัดทำมาตรการหรือตัวควบคุมอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้ความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่หลังมีการจัดการ (Residual Risk) อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และให้องค์กรมีการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

๖. ทบทวนการบริหารความเสี่ยง เป็นการทบทวนประสิทธิภาพของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้น

กระบวนการบริหารความเสี่ยง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การระบุความเสี่ยง

เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันระบุความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยง โดยต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่มีสาเหตุมาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร หรือผลการปฏิบัติงานทั้งในระดับองค์กรและระดับกิจกรรม ในการระบุปัจจัยเสี่ยงจะต้องพิจารณาว่ามีเหตุการณ์ใดหรือกิจกรรมใดของกระบวนการปฏิบัติงานที่อาจเกิดความผิดพลาดความเสียหายและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งมีทรัพย์สินใดที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลป้องกันรักษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจในความหมายของ “ความเสี่ยง (Risk)” “ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor)” และ “ประเภทความเสี่ยง” ก่อนที่จะดำเนินการระบุความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

๑.๑ ความเสี่ยง (Risk) คือ เหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในหรืออนาคต หรือการกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหาย หรือก่อให้เกิดความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

๑.๒ ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) คือ ต้นเหตุ/สาเหตุที่มาของความเสี่ยง ที่จะทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยต้องระบุได้ด้วยว่าเหตุการณ์นั้นจะเกิดที่ไหน เมื่อใด และเกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไม ทั้งนี้ สาเหตุของความเสี่ยงที่ระบุควรเป็นสาเหตุที่แท้จริง เพื่อจะได้วิเคราะห์และกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงในภายหลังได้อย่างถูกต้อง ความเสี่ยงอาจเกิดขึ้นจากการกำหนดนโยบายไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การขาดการกำกับดูแลที่ดี หรือขาดหลักธรรมาภิบาลในองค์กร และการขาดการควบคุมที่ดี ความเสี่ยงเกิดได้จากทั้งปัจจัยภายนอกที่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งปัจจัยเสี่ยงแบ่งออกเป็น ๒ ด้าน ดังนี้

๑) ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา เช่น โครงสร้างองค์กร กระบวนการและวิธีการปฏิบัติงาน คุณภาพของบุคลากร ประสิทธิภาพการทำงาน ความเพียงพอของระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ สภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน ลักษณะการทำงาน อุปกรณ์การทำงาน ข้อมูล/ระบบสารสนเทศ ฯลฯ

๒) ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่ องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสาไม่สามารถดำเนินการควบคุมให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการได้ ไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน เช่น นโยบายของรัฐบาล สภาพเศรษฐกิจ สังคม ภัยธรรมชาติ กฎหมาย เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๑.๓ ประเภทของความเสี่ยง

สามารถแบ่งประเภทของความเสี่ยงได้ ๔ ประเภท ดังนี้

๑) ความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวกับกลยุทธ์ เป้าหมาย พันธกิจ ในภาพรวมขององค์กร ที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการไม่บรรลุผลตามเป้าหมายในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ขององค์กร

๒) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาการปฏิบัติงานประจำวัน หรือการดำเนินงานปกติที่องค์กรต้องเผชิญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านนี้ เช่น การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน โดยไม่มีผังการปฏิบัติงานที่ชัดเจน หรือไม่มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ บุคลากรขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

๓) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร และควบคุมทางการเงินและการงบประมาณขององค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลกระทบการเงินที่เกิดจากปัจจัยภายนอก อาทิ ข้อบังคับเกี่ยวกับรายงานทางการเงินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมบัญชีกลาง สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงบประมาณ รวมทั้ง การจัดสรรงบประมาณไม่เหมาะสม

๔) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ (Compliance Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้อกฎหมาย ระเบียบ การปกป้องคุ้มครองผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้เสีย การป้องกันข้อมูลรวมถึงประเด็นทางด้านกฎระเบียบอื่นๆ

๒. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์ การประเมิน และการจัดระดับความเสี่ยง ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของกระบวนการ

ทำงานของหน่วยงานหรือขององค์กร ซึ่งประกอบไปด้วย ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน

เป็นการกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้คะแนน ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ไว้ ๕ ระดับ คือ น้อยมาก น้อย ปานกลาง สูง และสูงมาก ดังนี้

หลักเกณฑ์การให้คะแนนโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและความรุนแรงของผลกระทบ

ประเด็นที่พิจารณา	ระดับคะแนน				
	๑ = น้อยมาก	๒ = น้อย	๓ = ปานกลาง	๔ = สูง	๕ = สูงมาก
โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง					
ความถี่ในการเกิดเหตุการณ์หรือข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน (เฉลี่ย : ปี/ครั้ง)	๕ ปี / ครั้ง	๒-๓ ปี/ครั้ง	๑ ปี/ครั้ง	๑-๖ เดือน/ครั้ง ไม่เกิน ๕ ครั้ง/ปี	๑ เดือน/ครั้ง หรือมากกว่า
โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
ความรุนแรงผลกระทบ					
ผลกระทบต่อการทำงาน	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก

ส่วนระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) จะพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่าง โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบของความเสี่ยงต่อองค์กรว่าจะก่อให้เกิดความเสี่ยงในระดับใด โดยได้กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ได้แก่ สูงมาก สูง ปานกลาง และต่ำ

ความรุนแรงของผลกระทบ	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕
		โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง				

ระดับของความเสี่ยง

๒.๒ การประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง

เป็นการนำความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงแต่ละปัจจัยที่ระบุไว้มาประเมินโอกาส (Likelihood) ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงต่างๆ และประเมินระดับความรุนแรงของผลกระทบหรือมูลค่าความเสียหาย (Impact) จากความเสี่ยง เพื่อให้เห็นถึงระดับของความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถกำหนดการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างถูกต้องภายใต้งบประมาณ กำลังคนหรือเวลาที่มีจำกัด โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ข้างต้น ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) พิจารณาโอกาส/ความถี่ ในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ (Likelihood) ว่ามีโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

๒) พิจารณาความรุนแรงของผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) ที่มีผลต่อหน่วยงานว่ามีระดับความรุนแรง หรือมีความเสียหายเพียงใด ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

๒.๓ การวิเคราะห์ความเสี่ยง

เมื่อพิจารณาโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้วให้นำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบของความเสี่ยง ว่าก่อให้เกิดระดับของความเสี่ยงในระดับใด

ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ (Likelihood x Impact) ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็นแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน ซึ่งใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

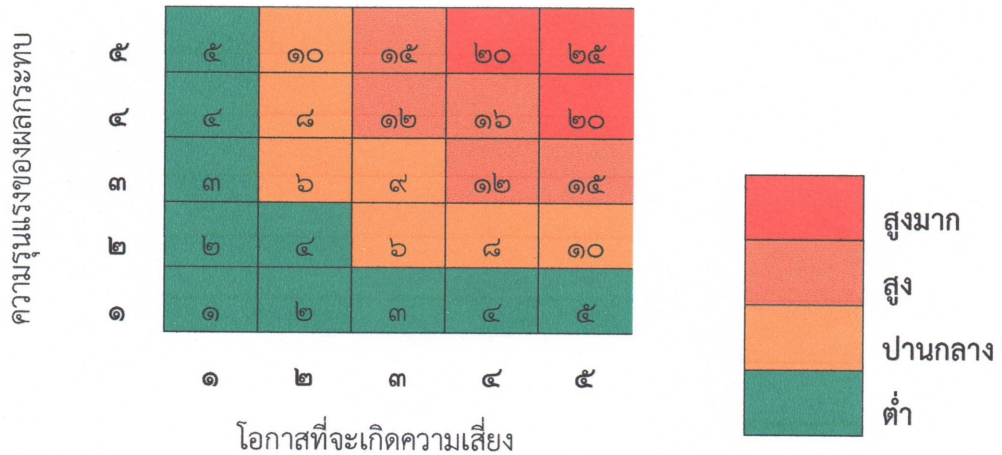
๑) ระดับความเสี่ยงต่ำ (Low) คะแนนระดับความเสี่ยง ๑-๕ คะแนน โดยทั่วไปความเสี่ยงในระดับนี้ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่ไม่มีความสำคัญต่อการดำเนินงาน ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นสามารถยอมรับได้ภายใต้การควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งไม่ต้องดำเนินการใดๆ เพิ่มเติม

๒) ระดับความเสี่ยงปานกลาง (Medium) คะแนนระดับความเสี่ยง ๖ - ๑๐ คะแนน ยอมรับความเสี่ยงได้ แต่ต้องมีแผนควบคุมความเสี่ยง

๓) ระดับความเสี่ยง (High) คะแนนระดับความเสี่ยง ๑๑ - ๑๖ คะแนน ต้องมีแผนลดความเสี่ยงเพื่อให้ความเสี่ยงนั้นลดลงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๔) ระดับความเสี่ยงสูงมาก (Extreme) คะแนนระดับความเสี่ยง ๑๗ - ๒๕ คะแนน ต้องมีแผนลดความเสี่ยงและประเมินซ้ำ หรืออาจต้องถ่ายโอนความเสี่ยง

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile)

๓. การจัดการความเสี่ยง

เป็นการกำหนดแนวทางตอบสนองความเสี่ยง ซึ่งมีหลายวิธีและสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้รับผิดชอบ แต่ทั้งนี้วิธีการจัดการความเสี่ยงต้องคุ้มค่ากับการลดระดับผลกระทบที่เกิดจากความเสี่ยงนั้น โดยทางเลือกหรือวิธีการจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย ๔ แนวทางหลัก คือ

๑) การยอมรับ (Take) หมายถึง การที่ความเสี่ยงนั้นสามารถยอมรับได้ภายใต้การควบคุมที่มีอยู่ซึ่งไม่ต้องดำเนินการใดๆ อาทิ กรณีที่มีความเสี่ยงในระดับไม่รุนแรงและไม่คุ้มค่าที่จะดำเนินการใดๆ ให้ขออนุมัติหลักการรับความเสี่ยงไว้และไม่ดำเนินการใดๆ แต่ควรมีมาตรการติดตามอย่างใกล้ชิดเพื่อรองรับผลที่จะเกิดขึ้น

๒) การลดหรือควบคุมความเสี่ยง (Treat) หมายถึง การลดโอกาสที่จะเกิดขึ้น หรือลดความเสียหายโดยการจัดระบบการควบคุม หรือเปลี่ยนแปลงขั้นตอนบางส่วนของกิจกรรมหรือโครงการที่นำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง เพื่อให้มีการควบคุมที่เพียงพอและเหมาะสม อาทิ การปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน การจัดอบรมเพิ่มทักษะในการทำงานให้กับพนักงาน และการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน

๓) การหยุดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Terminate) หมายถึง ความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับและต้องการจัดการให้ความเสี่ยงนั้นไปอยู่นอกเงื่อนไขการดำเนินงาน โดยมีวิธีการจัดการความเสี่ยงในกลุ่มนี้ อาทิ การหยุดหรือยกเลิกการดำเนินงานหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงนั้น

๔) การถ่ายโอนความเสี่ยง (Transfer) หมายถึง ความเสี่ยงที่สามารถโอนไปให้ผู้อื่นได้ อาทิ การทำประกันภัย/ประกันทรัพย์สิน กับบริษัทประกัน การจ้างบุคคลภายนอกหรือการจ้างบริษัทภายนอกมาจัดการในงานบางอย่างแทน เช่น งานรักษาความปลอดภัย

ตารางการจัดการความเสี่ยง

ความเสี่ยง	วิธีการจัดการความเสี่ยง	รายละเอียดการจัดการ	ทางเลือกที่เหมาะสม	ผู้รับผิดชอบ
๑.....				
๒.....				
๓.....				

๔. การรายงานผลและติดตาม

หลังจากจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงและมีการดำเนินงานตามแผนแล้ว จะต้องมีการรายงานและติดตามผลเป็นระยะ เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการดำเนินงานไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีเป้าหมายในการติดตามผล คือ เป็นการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของวิธีการจัดการความเสี่ยง รวมทั้งติดตามผลการจัดการความเสี่ยงที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงหรือไม่ โดยหน่วยงานต้องสอบถามดูว่า วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงใดมีประสิทธิภาพดีก็ให้ดำเนินการต่อไป หรือวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงใดควรปรับเปลี่ยน และนำผลการติดตามไปรายงานให้ฝ่ายบริหารทราบตามแบบรายงานที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ทั้งนี้กระบวนการสอบถามอาจกำหนดข้อมูลที่ต้องติดตาม หรืออาจทำ Check List การติดตาม พร้อมทั้งกำหนดความถี่ในการติดตามผล โดยสามารถติดตามผลได้ใน ๒ ลักษณะ คือ

- ๑) การติดตามผลเป็นรายครั้ง (Separate Monitoring) เป็นการติดตาม ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด เช่น ทุก ๓ เดือน ๖ เดือน ๙ เดือน หรือทุกสิ้นปี เป็นต้น
- ๒) การติดตามผลในระหว่างการปฏิบัติงาน (Ongoing Monitoring) เป็นการติดตามที่รวมอยู่ในการดำเนินงานต่างๆ ตามปกติของหน่วยงาน

๕. การประเมินผลการบริหารความเสี่ยง

คณะทำงานบริหารความเสี่ยง จะต้องทำสรุปรายงานผลและประเมินผลการบริหารความเสี่ยงประจำปี รายงานผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตาเสา เพื่อให้มั่นใจว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตาเสามีการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างเหมาะสม เพียงพอ ถูกต้อง และมีประสิทธิผล มาตรการหรือกลไกการควบคุมความเสี่ยงที่ดำเนินการ สามารถลดและควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้จริงและอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือต้องจัดทำมาตรการหรือตัวควบคุมอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้ความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่หลังมีการจัดการอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และให้องค์กรมีการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมในการดำเนินงาน

๖. การทบทวนการบริหารความเสี่ยง

การทบทวนแผนบริหารความเสี่ยง เป็นการทบทวนประสิทธิภาพของแนวทางการบริหารความเสี่ยงในทุกขั้นตอน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแผนงานในการบริหารความเสี่ยงให้ทันสมัยและเหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริงเป็นประจำทุกปี

*****